

Lázáry René Sándor

BÚCSÚ ERDÉLYTŐL

Isten véled, erős, konok Kolozsvár,
Mátyás támasza, büszke kőfalakkal
Raktak körbe a századok s királyok!
Most én is bekerítelek szivemben:
Védlek, viszlek, akár ha szent ereklyét
Búcsús nép czipel uczcza-forgatagban –
Páris városa vár, de viszzatérek.

Isten véled is, édes, ízes Erdély,
Kis Szamos, Maros, Olt s a kék Küküllők
Tündérvölgye, te ódon álomország!
Vár Rhône, Szajna, Loire kecses folyása,
Vár Normandia partja, szép Proensa
Napja, dallama déli meszszeségnek –
Páris városa vár, de viszzatérek.

Isten védjen, idősödő szülőföld!
Várok, templomok, álmatag falucskák,
Tűnt vígság – fejedelmi bánatokkal
Áldalak meg a külhonokba térvén...
Hadd igyam ki a kelyhedet, te pártás
Tájék, hegykarimás pazar remekmű –
Páris városa vár, de viszzatérek.

*Írtam Kolozsvárott, úgy emlékszem,
Péter-Pál napja előtt, 1881. június 26-án*

FRANCZIA ÁGYAM

Cy gist et dort Regnier le snob sec,
Qui oubliait ses propres obsèques...

*Magányos ágyam ágyfejére írtam
Párisban, 1884 májusában*

CAFÉ MEKNÈS

Ezüstös éj leng Mekneszen:
 Ne nézz, ne sóhajtozz a holdra!
 Hozzád ér, megremeg kezem,
 Te megkiséértő, szép spanyolka,
 Míg elmerengsz ezer neszen,
 Tán önmagadtól meghatódva,
 Félénkségem levetkezem,
 S finom nyakad fölé hajolva,
 Míg elmerengsz ezer neszen,
 Megcsókollak, te szép spanyolka!
 Most megtehetném – s nem teszem,
 Mégsem merem... De megteszem:
 Ezüst a holdfény Mekneszen...

*Megkezdtem Mekneszben,
 bevégeztem Tangerben –
 1886. szeptember 17-én*

BONNE À CROQUER

L'amour profond qui nous lie
 Nous emmène en Italie!
 Pas de chagrins, pas de pertes:
 Nous irons en Italie!
 (Julie saute de lit à lit!)
 Les fenêtres sont ouvertes,
 Nos âmes par joies couvertes!
 O les jardins d'Italie!
 (Julie saute de lit à lit!)
 Les fenêtres sont ouvertes:
 Je regarde les romarins,
 Pas les amers eaux marins!

Menton, 1895 augusztusában

(Emlékszel, Julim? Kilenczvenöt júliusában jöttél utánam francia földre, Nizzába mentem elébed, ott volt a találkánk, aztán visszafelé is végigutaztuk az Azúr-partot... Kis halászfalukban, festői helyeken, fővenyes strandokon fürdőztünk, barangoltunk,

emlékszel? *O les beaux jours d'Antipolis!* Aztán Cannes, Cagnes, Villefranche vitorlái, Monaco, legvégül meg az a napfényes mentoni szállodaszobácska... És a kertecskére néző ablakok! Kék ragyogás az illatozó levegőégben! Mennyit bolondoztunk azokban a napokban, Mentonban, mielőtt Liguria felé vettük volna a nászi utunkat! Emlékszel? Augusztus hetedikén mentünk át Imperiába, édesem.)

BERZSENYIHEZ

Dúl-fúl, zúg Boreas, fúj a Somostetőn,
Zordon tél dühe tör fákat a dombokon –
Istenszéke körül kőhavasok farán
Szélben hörgenek ordasok.

Dermedt csönd merevül rég a Maros vizén,
Csörren, mint agathyrs ékszer, a jégszakáll –
Tisztult éjszaka jó, hótakaró ropog,
Meg-megroskad a tűz, kihúl.

Hangom hallod-e most, büszke magyar Horác,
Bús dalban honoló Berzsenyi Dániel?
Kedves Flaccusodat bújom – a könyvlation
Lomhán pillog a lámpafény...

Nincs falernumim, óh, sem Thaliarchusom,
Én töltöm ki magam még maradék borom –
Mértékkal fogyogat, s félrefolyik, ha már
Túlcsordult a megélt idő.

Végzettel ne vesződj, lakd a jelenvalót!
Bármit hozhat a sors, semmit a holnapok –
Széjjelpörget a perc, mint leszakadt sötét
Gyöngysort Júlia melle közt.

Maros-Vásárhelyt, 1899. decz. 31.–1900. jan. 1.

EURÓPA PORA

Búcsú a XIX. századtól

Hol is történt? Tán M-ben? SZ-ben? K-ban?
Költő-suhancz bolyong betyáros éjszakában.
Torkig honüdvben kortes-horda ordít,
S egy aljegyző most írja pont a Toldit.

Hol volt? Miként volt K-ban?... SZ-ben, M-ben?
Kiket fogadnak épp fáklýászenével,
S kik utaznak át holtig szerelemben,
Amerre majd a szent Szabadság mást vezérel?

Nem tudni, merre... K-ban? M-ben? SZ-ben?
Egy ifju őrnagy fut czivil ruhában,
Egy kaptatón, zihál, lovas kozák nyomában,
S most hátranéz még: „Istenem, elvesztem.”

Hogy eshetett meg K-ban, SZ-ben, M-ben,
Hogy látogatni készül, parádét kér a császár,
Hisz minden rendben a Történelemben –
S az eltiportak lelke, vére rászáll?

Mi is történt itt, M-ben, SZ-ben, K-ban?
Virraszt a hold a mély, vak éjszakában.
A vén cigánynak torra sincs bora –
S a dolgokon megül, mint múlt kor fintora,

Már Európa pora, fád Európa pora...

Maros-Vásárhelyt, 1900. december 31-én

RÉMINISCENCES RIMBALDIENNES

O saisons, ô châteaux!
Quelle âme est sans chapeaux?

O raisons, ô chapeaux!

Quand j'allais à Valençay:
L'élégance me balançait.

Je regardais Saché
D'un air bien fâché.

Mais j'admirais Saumur:
Ses tourelles, ses hauts murs!

Je me souviens qu'à Chaumont
J'ai bouffé beaucoup de saumons.

O saisons, ô châteaux!
Quelle âme est sans défauts?

Je ne me rappelle pas d'Ussé
Où j'avais lu du Musset...

Non plus de Langeais, Luynes!
Mon âme est en ruines.

O saisons, ô chapeaux!
Quelle âme est sans châteaux?

O poèmes, ô défauts!
Les vrais vers sont les faux?

Maros-Vásárhelyt, 1907 májusában

ÉN, AHASVÉRUS...

Voltam egyiptomi, hős görög, ős trósz, római, parthus,
Pun, nabataeus, ibér, syr, avar, alja nomád,
Krétai, mór, luzitán, gall, kelta – de végül a sorsban
Lettem örökre zsidó: pusztai, méla magyar.

Marosvásárhelyt, 1923. december 17-én